

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૬૫૫૯/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૦/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૩૭/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૩૮/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૩૯/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૪૦/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૪૧/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૫૬/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૫૫૭/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૧૭/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૩૨૧૫/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૩૪૧૩/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૩૬૫૧/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૩૬૬૫/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૩૮૩૧/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૩૮૮૯/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૪૦૨૪/૨૦૧૮

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૪૬૦૧/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૫૦૪/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૫૦૫/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧૬૧૯/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૦૫૭/૨૦૧૭

વિથ

સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧/૨૦૧૮ (સીએ/૧૦૮૬/૨૦૧૮)

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૨૯૫/૨૦૧૬

વિથ

સિવિલ અપિલકેશન નં. ૧/૨૦૧૮

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૨૯૬/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૩૦૪/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૩૦૬/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૩૦૮/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૩૧૦/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૮૮૬/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૧૮૮૮/૨૦૧૬

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૨૨૪૮/૨૦૧૮

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૪૯૩૪/૨૦૧૮

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૫૨૫૭/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૫૩૬૩/૨૦૧૮

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૫૮/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૮૭/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૯૩/૨૦૧૭

વિથ

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ અપિલકેશન નં. ૯૪/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મોહિન્દર પાલ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	

=====

જય જતિનકુમાર પંડ્યા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી મેહુલ એસ. શાહ સિનિયર એડવોકેટ વિથ શ્રી વિશાલ એસ. અવતાણી વિથ શ્રી પરેશ એમ. દરજી (૩૭૦૦)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી વી.આર. જાની એજીપી વિથ શ્રી શિરીષ ગોહિલ એજીપી (૧)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ માટે મેસર્સ ત્રિવેદી એન્ડ ગુપ્તા (૯૪૯) વતી શ્રી શાલીન મહેતા, સિનિયર એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩ તરફથી શ્રીમતી સુમન ખરે (૨૨૨૬)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મોહિન્દર પાલ

તારીખ : ૨૧/૧૨/૨૦૧૮

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. કાયદા અને હકીકતોના સમાન પ્રશ્ન સંકળાયેલા હોવાથી આ તમામ પિટિશનો એકસાથે હાથ પર લેવામાં આવે છે.

૨. યુજીસી (એમ.ફિલ/પીએચ.ડી. પદવી એનાયત કરવા માટેના લઘુત્તમ ધોરણો અને પ્રક્રિયા) વિનિયમો, ૨૦૦૯ (જે હવે પછી ‘૨૦૦૯ ના વિનિયમો’ તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના અપરિપાલનના કારણે તેમજ સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતા અન્ય વિદ્યાર્થીઓને તેમની ફીનું રિફંડ મળેલ હોવાના કારણે પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ સંબંધે અરજદારોના પ્રવેશ રદ ન કરવા અને સમગ્ર ફી રિફંડ ન કરવા બાબતની સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટીની કાર્યવાહી અને નિષ્ક્રિયતા સામે અરજદારોએ હાલની પિટિશનો મારફતે આ કોર્ટનો આશરો લીધેલ છે.

૩. સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા તેના માટે જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા બાદ, અરજદારોએ ૨૦૧૩-૧૪ થી શરૂ થતા સત્ર માટે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના પીએચ.ડી. કાર્યક્રમમાં પ્રવેશ મેળવ્યો હતો. સદર જાહેરાત એવી છાપ ઉપસાવતી

હતી કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી પાસે પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ ચલાવવા માટે જરૂરી મંજૂરીઓ હતી અને યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન (યુજીસી) દ્વારા આદેશિત તમામ વિનિયમો અને માર્ગદર્શિકાઓનું પાલન કરવાની ક્ષમતા સદર યુનિવર્સિટી ધરાવતી હતી. અરજદારોએ પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ માટે સમયાંતરે નિયમિત અંતરે ફી પેટે રૂ. ૧,૫૦,૩૫૦/- ની રકમ ચૂકવી હતી, જે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના ફી માળખા મુજબ હતી.

જ. તારીખ ૨૪.૧૦.૨૦૧૫ ના રોજ, યુજીસી તરફથી નિષ્ણાતોની એક સમિતિએ સામાવાળા-યુનિવર્સિટીની મુલાકાત લીધી હતી અને યોગ્ય નિરીક્ષણ બાદ, સદર નિષ્ણાત સમિતિ એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી ૨૦૦૯ ના વિનિયમોનું પાલન કરતી ન હતી, જે પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ ચલાવવા માટે ફરજિયાત હતું.

પ. સદર અધિનિયમ હેઠળ સ્થાપિત યુનિવર્સિટી દ્વારા ૨૦૦૯ ના વિનિયમોનું પાલન કરવું ફરજિયાત છે અને તેથી, સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા એનાયત કરવામાં આવતી પદવી ઉચ્ચ અભ્યાસ અને રોજગાર તેમજ અન્ય હેતુઓ માટે માન્ય અને અસલ રહેશે નહીં. યુજીસી દ્વારા ઉપરોક્ત નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યા બાદ, અરજદારો નિયમિતપણે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના અધિકારીઓનો સંપર્ક કરતા રહ્યા હતા અને સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતા પીએચ.ડી. કાર્યક્રમની માન્યતા અને અધિકૃતતા વિશે તેમજ રૂ. ૧,૫૦,૩૫૦/- ની રકમની ફી રિફંડ કરવા માટે પૂછપરછ કરતા રહ્યા હતા. તેમ છતાં, સામાવાળા-

યુનિવર્સિટી વખતોવખત એવા ખોટા વચનો આપતી રહી કે અન્યની સમક્ષ અરજદારોને પણ ફીનું સંપૂર્ણ રિફંડ મળશે.

૬. ઉપરોક્ત ફી રિફંડ ઉપરાંત, અરજદારોએ મૂળ પદવીઓ/દસ્તાવેજો પરત મેળવવા માટે પણ અરજ કરી હતી, જે પ્રવેશ સમયે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા પોતાની પાસે રાખી લેવામાં આવ્યા હતા.

૭. સામાવાળા નં. ૨- યુનિવર્સિટીએ જવાબ દાખલ કરીને આ પિટિશનનો વિરોધ કર્યો હતો, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી એક ખાનગી યુનિવર્સિટી હોવાથી, તેનું સંચાલન, નિયંત્રણ કે નાણાકીય સહાય સરકાર દ્વારા કરવામાં આવતી નથી અને તે બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૨ માં દર્શાવેલ અન્ય સત્તાધિકારીઓના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવતી નથી. વધુમાં, નોંધણીના નિયમો અને શરતોની શરત ૧૦ મુજબ, રદ્દીકરણ/રિફંડ માટેની કોઈપણ વિનંતી સત્ર ૧૩ થવાના એક મહિના અગાઉ લેખિતમાં કરવાની રહે છે. જો નિર્ધારિત સમય અનુસાર અરજી કરવામાં આવે, તો સામાવાળા-યુનિવર્સિટીની પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા તેનો નિર્ણય લેવામાં આવશે. જો અરજદાર પ્રવેશ સમિતિના નિર્ણયથી વ્યથિત હોય તો તેવી પરિસ્થિતિમાં શરત ૧૦ મુજબ આવા વિવાદ/અસંમતિને લવાદ સમક્ષ મોકલવામાં આવશે અને પ્રવેશ ફોર્મમાં લવાદની કલમ અસ્તિત્વમાં હોવાથી, કોર્ટની હકૂમત બાકાત હતી. વળી, એ પણ સુસ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ છે કે જ્યાં હકીકતોના વિવાદિત પ્રશ્નો સંકળાયેલા હોય, ત્યાં બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની પિટિશન એ યોગ્ય ઉપાય નથી.

૮. જોકે અરજદારોનો એવો આક્ષેપ હતો કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી પાસે પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ ચલાવવા માટે જરૂરી મંજૂરી નહોતી, પરંતુ તેઓએ તેમના આક્ષેપોને સમર્થન આપતો કોઈ પુરાવો ક્યારેય પૂરો પાડ્યો ન હતો અને આવા આક્ષેપો કરવા એ સંપૂર્ણપણે પાયાવિહોળા તેમજ આધારહીન છે. આવા રદ્દીકરણની વિનંતી કરવા માટે અરજદારો યોગ્ય કારણો દર્શાવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા અને તેના બદલે તેઓએ યુનિવર્સિટીની વિશ્વસનીયતા અને પ્રતિષ્ઠા પર આક્ષેપ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. યુનિવર્સિટી પાસે પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ ચલાવવાની માન્ય મંજૂરી હતી અને વર્ષ ૨૦૧૩ માં પીએચ.ડી. કાર્યક્રમની શરૂઆતથી અત્યાર સુધીમાં અંદાજે ૪૦૦ વિદ્યાર્થીઓ હતા. યુનિવર્સિટીએ ક્યારેય અરજદારોને તેમની ફી રિફંડ કરવાનું વચન આપ્યું ન હતું અને તે મુજબ, તેમની પિટિશનો અસત્યનું પોટલું હોવાથી ફગાવી દેવાને પાત્ર હતી.

૯. સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા રજૂ કરાયેલા સોગંદનામા-જવાબ સામે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના વધારાના સોગંદનામામાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પીએચ.ડી. ના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશની પ્રક્રિયા સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા ત્યારે જ શરૂ કરવામાં આવી હતી જ્યારે અભ્યાસક્રમની સ્થાપના/શરૂઆતની તારીખે અમલમાં રહેલા નિયમો અને વિનિયમો અનુસાર જરૂરી તમામ શૈક્ષણિક અને ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા ઉપલબ્ધ કરાવી દેવામાં આવી હતી. તેથી, સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને સંબોધવામાં આવેલા તારીખ ૧૯.૧૧.૨૦૧૨ ના પત્રને ધ્યાને લેતાં, પીએચ.ડી. ના

અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ શરૂ કરવા પર સામાવાળા યુનિવર્સિટી પર કોઈ મનાઈ કે પ્રતિબંધ નહોતો. યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિનો અહેવાલ તારીખ ૨૩ અને ૨૪ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૫ ના રોજ યોજાયેલી સમિતિની મુલાકાત પર આધારિત હતો, એટલે કે સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૦૬.૦૭.૨૦૧૫ ના સ્પષ્ટીકરણના થોડા સમય બાદ, અને તેથી યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન (એમ.ફિલ/પીએચ.ડી. પદવી એનાયત કરવા માટેના લઘુત્તમ ધોરણો અને પ્રક્રિયા) વિનિયમો, ૨૦૦૯ (૨૦૦૯ ના વિનિયમો) ની જોગવાઈઓના અમલીકરણ સંબંધે સામાવાળા નં. ૩ ના વલણમાં થયેલ ફેરફાર/સ્પષ્ટીકરણને ધ્યાનમાં રાખીને સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ક્ષતિઓને જોવી જોઈએ. સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા તારીખ ૬ જુલાઈ, ૨૦૧૫ ના પત્ર દ્વારા આપવામાં આવેલા સ્પષ્ટીકરણને અમલમાં મૂકવા અને તેનો સમાવેશ કરવા માટે હકીકતમાં ૨૦૦૯ ના વિનિયમોમાં નવેસરથી ઘડવામાં આવેલા યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન (એમ.ફિલ/પીએચ.ડી. પદવી એનાયત કરવા માટેના લઘુત્તમ ધોરણો અને પ્રક્રિયા) વિનિયમો, ૨૦૧૬ (તારીખ ૫ મે, ૨૦૧૬ ના રોજ અમલમાં આવેલ) મારફતે સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૦૯ ના વિનિયમો હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી જરૂરિયાતો અને આદેશોનું પાલન કર્યા બાદ સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા અરજદારોના પ્રવેશ શરૂ કરવામાં આવ્યા હતા. યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિના અહેવાલનું અવલોકન પણ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે કેટલીક ક્ષતિઓ જણાઈ હોવા છતાં નિષ્ણાત સમિતિએ એવું અવલોકન કર્યું ન હતું કે પીએચ.ડી. ના અભ્યાસક્રમમાં થયેલા પ્રવેશો અમાન્ય કે ગેરકાયદેસર હતા. આવા સંજોગોમાં, એ

સ્પષ્ટ છે કે સામાવાળા યુનિવર્સિટી દ્વારા પીએચ.ડી. ના પ્રવેશ અને પદવી એનાયત કરવી એ માન્ય/નિયમિત ન હોવાનું સૂચવતું સામાવાળા નં. ૩ નું વલણ પ્રથમદર્શી રીતે ખોટું અને કોઈપણ કાનૂની આધાર વિનાનું હતું. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી છે કે જો સામાવાળા-યુનિવર્સિટી ગેરકાયદેસર અને કાયદાની કોઈપણ સત્તા વિનાની જણાઈ હોત, તો સામાવાળા નં. ૩ એ સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને આવો અભ્યાસક્રમ ચલાવતા અટકાવવા માટે જ નહીં, પરંતુ સફળતાપૂર્વક પોતાનો પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કરનાર વિદ્યાર્થીઓને પદવીઓ આપવા પર પણ પ્રતિબંધ મૂકતા યોગ્ય હુકમો જારી કર્યા હોત. સામાવાળા-યુનિવર્સિટીનું નામ યાદીમાંથી રદ (ડી-લિસ્ટ) કરવામાં આવ્યું નથી અને તેથી એ સ્પષ્ટ અને સાબિત થતું હતું કે સામાવાળા નં. ૩ (યુજીસી) એ એવું ઠરાવ્યું નથી કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીએ નિષ્ણાત સમિતિના સૂચનોનું પાલન કર્યું નથી. છેલ્લે, એવો પ્રત્યુત્તર આપવામાં આવ્યો છે કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીની મંજૂરી હજુ પણ પેન્ડિંગ હતી અને સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના કેસની જેમ જ અસંખ્ય અન્ય યુનિવર્સિટીઓ હતી કે જેમના કિસ્સામાં પણ મંજૂરીની સ્થિતિ પેન્ડિંગ હતી અને આવી યુનિવર્સિટીઓ પદવીઓ આપી રહી હતી, તેથી સામાવાળા યુનિવર્સિટીને આવી પદવીઓ આપતી અટકાવી શકાય નહીં.

૧૦. યુજીસીએ પોતાના અલગ જવાબમાં એવી રજૂઆત કરી છે કે યુજીસીની યાદીમાં યુનિવર્સિટીનું નામ સામેલ થયા પછી, સદર યુનિવર્સિટીએ સમાવેશ પત્ર જારી કર્યાની સદર તારીખથી ૩ મહિનાના સમયગાળામાં નિર્ધારિત ફોર્મમાં

શૈક્ષણિક અને ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ વિશેની માહિતી સબમિટ કરવી જરૂરી છે. ત્યારબાદ, યુજીસીની નિષ્ણાત સમિતિ દરેક કાર્યક્રમો, શૈક્ષણિક અને ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ, નાણાકીય સફ્ફરતા વગેરેના માપદંડોની પરિપૂર્ણતાની ચકાસણી કરવા માટે યુનિવર્સિટીની મુલાકાત લેશે, જે યુજીસી અને અન્ય વૈધાનિક સંસ્થાઓ જેમ કે એઆઈસીટીઈ, બીસીઆઈ, એમસીઆઈ, ડીસીઆઈ, આઈએનસી, એનસીટીઈ, પીસીઆઈ વગેરે દ્વારા સમયાંતરે નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર રહેશે. જો નિષ્ણાત સમિતિ મુલાકાત દરમિયાન કેટલીક વિસંગતતાઓ જણાશે તો તે સંબંધિત યુનિવર્સિટીને જણાવવામાં આવશે અને યુનિવર્સિટીએ પાલન અહેવાલ (કમ્પ્લાયન્સ રિપોર્ટ) રજૂ કરીને સદર વિસંગતતાઓને દૂર કરવાની રહેશે, જેનું આગળ યુજીસી દ્વારા મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે. વિસંગતતાઓનું સંતોષકારક પાલન થયા પછી, પાલન સ્વીકારતો એક પત્ર યુજીસી દ્વારા જારી કરવામાં આવશે. વધુમાં, જો યુજીસીને જણાય કે યુનિવર્સિટીએ નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી વિસંગતતાઓનું પાલન કર્યા વિના પ્રથમ પદવી એનાયત કરી છે, તો જાહેરનામા દ્વારા સામાન્ય જનતાને જાણ કરવામાં આવશે.

૧૧. યુજીસીએ તેના તારીખ ૦૪.૧૨.૨૦૧૫ ના પત્ર મારફતે તારીખ ૨૪.૧૦.૨૦૧૫ નો યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિનો અહેવાલ અને એઆઈસીટીઈ નિષ્ણાત સમિતિનો અહેવાલ રાય યુનિવર્સિટીને મોકલ્યો હતો અને યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવેલા અવલોકનો અને સૂચનો સંબંધે

પાલન અહેવાલ રજૂ કરવા વિનંતી કરી હતી. સદર પત્રના પ્રત્યુત્તરમાં, રાય યુનિવર્સિટીએ તેના તારીખ ૨૧.૦૩.૨૦૧૬ ના પત્રથી, જે તારીખ ૧૨.૦૪.૨૦૧૬ ના રોજ યુજીસી કાર્યાલયમાં મળ્યો હતો, ૧ મો પાલન અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો જેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે યુનિવર્સિટીએ નિયમિત પીએચ.ડી. સુપરવાઈઝર્સની નિમણૂક કરી છે અને હાલના સુપરવાઈઝર્સ સહ-સુપરવાઈઝર્સ તરીકે કામ કરશે.

૧૨. યુજીસી, પીએચ.ડી. વિનિયમો ૨૦૦૯ મુજબ, વિદ્યાર્થીએ દૈનિક ધોરણે યુનિવર્સિટીમાં ઉપસ્થિત રહીને નિયમિત ધોરણે કોર્સ વર્કમાં હાજરી આપવાની અને પીએચ.ડી. કાર્યક્રમોની અન્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવાની રહે છે. આનાથી વિદ્યાર્થીઓને સાહિત્યની સમીક્ષા કરીને, વિષય નિષ્ણાતો સાથે ચર્ચા કરીને, પુસ્તકો, જર્નલ્સ વાંચીને સંશોધનમાં વધારો કરીને, કોમ્પ્યુટર લેબનો ઉપયોગ કરીને ડેટા વિશ્લેષણ વગેરે દ્વારા યોગ્ય સંશોધન કાર્ય કરવામાં મદદ મળશે. આમ, રાય યુનિવર્સિટી દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિદ્યાર્થીઓ દૈનિક ધોરણે યુનિવર્સિટીમાં આવતા ન હતા. વધુમાં, રાય યુનિવર્સિટીના તારીખ ૨૧.૩.૨૦૧૬ ના પત્ર અનુસાર, એવું જણાયું હતું કે યુનિવર્સિટીએ એઆઈસીટીઈ ટીમના અવલોકનો/સૂચનો અંગે પાલન અહેવાલ રજૂ કર્યો ન હતો. તેથી, યુજીસીએ તેના તારીખ ૧૯.૪.૨૦૧૬ ના પત્ર દ્વારા ફરી એકવાર રાય યુનિવર્સિટીને એઆઈસીટીઈ ના અવલોકનો સંબંધે પાલન અહેવાલ રજૂ કરવા વિનંતી કરી હતી. ત્યારબાદ, તારીખ ૨૩.૫.૨૦૧૭ ના રોજ યુજીસી કાર્યાલયને

ત્રીજો પાલન અહેવાલ મળ્યો હતો. તેમ છતાં, સદર પાલન અહેવાલની ચકાસણી કરતાં, ફરી એકવાર જણાયું હતું કે મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ, સિવિલ એન્જિનિયરિંગ, ઇઈ/ઈઈઈ/ઈસી વિભાગ, કોમ્પ્યુટર સાયન્સ, આઈ.ટી. વિભાગ અને સ્કૂલ ઓફ એગ્રીકલ્ચર વિભાગોમાં ફેકલ્ટીની સ્થિતિ એઆઈસીટીઈ ના ધોરણો મુજબ ન હતી. આ કારણોસર યુજીસીએ તેના તારીખ ૦૨.૦૬.૨૦૧૭ ના પત્ર દ્વારા ફરી એકવાર રાય યુનિવર્સિટીને એઆઈસીટીઈ ના ધોરણો મુજબ ફેકલ્ટીની ભરતી કરવા અને પાલન અહેવાલ સબમિટ કરવા જણાવ્યું હતું. રાય યુનિવર્સિટીએ તેના તારીખ ૧૮.૦૮.૨૦૧૭ ના પત્ર દ્વારા પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમ માટે વિદ્યાર્થીઓના પ્રવેશ અને ઇન્ફ્લિબનેટ (inflibnet) પર અપલોડ કરવાની સાથે પદવી એનાયત કરવા અંગે યુજીસીને જાણ કરી હતી. જોકે, જવાબ આપનાર સામાવાળાના જણાવ્યા મુજબ જ્યારે તારીખ ૨૪.૧૦.૨૦૧૫ ના યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિના અહેવાલમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે રાય યુનિવર્સિટીમાં પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમો અનિયમિત છે અને પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ ન આપવાની સ્પષ્ટપણે ભલામણ કરવામાં આવી હતી, ત્યારે રાય યુનિવર્સિટીએ શરૂઆતથી જ પીએચ.ડી. ના વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી કરવી જોઈતી ન હતી. વધુમાં, રાય યુનિવર્સિટીએ તેમના તારીખ ૨૧.૦૩.૨૦૧૬ ના ૧ લા પાલન પત્રમાં એવી જાણ કરી હોવાથી કે તેઓ તેમના કાર્યક્રમોમાં પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી કરી રહ્યા નથી, તેથી પીએચ.ડી. કાર્યક્રમોમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવા અંગે શંકા રાખવાની યુજીસીને કોઈ જરૂર ન હતી. આમ, રાય યુનિવર્સિટીએ યુજીસીને

અંધારામાં રાખીને અને પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ ન આપવા અંગે યુજીસીને જાણ કરીને, પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપ્યો હતો. તેથી, પોતાના જોખમે અને ખર્ચે અનિયમિત પીએચ.ડી. કાર્યક્રમો માટે પદવી એનાયત કરવાની સંપૂર્ણ જવાબદારી રાય યુનિવર્સિટીની હતી. છેલ્લે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ માટે રાય યુનિવર્સિટી દ્વારા એનાયત કરવામાં આવેલી પદવી યુજીસી દ્વારા માન્ય ન હતી અને ગેરકાયદેસર હતી.

૧૩. અરજદારો વતી દલીલ કરતી વખતે, વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી મેહુલ શાહે રજૂઆત કરી હતી કે શરૂઆતની તારીખથી જ અરજદારોને અંધારામાં રાખવામાં આવ્યા છે. અરજદારોને એવું માનવા માટે પ્રેરાયા હતા કે યુનિવર્સિટી પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ માટે પદવીઓ આપવા માટે સંપૂર્ણપણે સક્ષમ છે, જ્યારે વાસ્તવમાં તેઓ હજુ પણ યુજીસી પાસેથી મંજૂરી મેળવવાની પ્રક્રિયામાં હતા. તેમણે આ કોર્ટનું ધ્યાન નિષ્ણાત સમિતિની વિવિધ મુલાકાતો અને યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતા કાર્યક્રમોમાં જણાયેલી વિસંગતતાઓ તરફ દોર્યું હતું. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે યુનિવર્સિટી પાસે પૂરતી ફેકલ્ટી અને અન્ય માળખાકીય સુવિધાઓ ન હતી અને આવા સંજોગોમાં, વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ માં તેમની મુલાકાતો દરમિયાન નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા કેટલાક વાંધાઓ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે એક સુપરવાઈઝરને ૮ થી વધુ વિદ્યાર્થીઓ ફાળવી શકાય નહીં. જોકે, અરજદારોના કિસ્સામાં, યુનિવર્સિટીએ પીએચ.ડી. પદવીના અભ્યાસક્રમ હેઠળ આશરે ૪૦૦ વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપ્યો હતો,

જ્યારે તેમની પાસે નિયમિત ફેકલ્ટી તો દૂર રહી, પૂરતી ફેકલ્ટી પણ ન હતી. તેમણે યુજીસીના ૨૦૦૯ ના વિનિયમો તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું છે. વિનિયમ નં. ૭ મુજબ, તેમણે એવી દલીલ કરી હતી કે ઉપલબ્ધ પાત્ર ફેકલ્ટી, સુપરવાઈઝરની સંખ્યાના આધારે યુનિવર્સિટીએ વાર્ષિક ધોરણે એમ.ફિલ અને ડોક્ટરલ વિદ્યાર્થીઓની પૂર્વ-નિર્ધારિત અને વ્યવસ્થાપન કરી શકાય તેવી સંખ્યા નક્કી કરવાની અને નિર્ધારિત કરવાની જરૂર હતી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, કોઈપણ સમયે એક સુપરવાઈઝર ૮ થી વધુ પીએચ.ડી. સંશોધકો અને પાંચ એમ.ફિલ સંશોધકોને માર્ગદર્શન આપવાની જવાબદારી લઈ શકે નહીં, જે અગાઉથી જ નક્કી કરવાની જરૂર હતી અને આવી ફેકલ્ટીના આધારે, યુનિવર્સિટી એમ.ફિલ/પીએચ.ડી. ના અભ્યાસ માટે ઉપલબ્ધ બેઠકોની સંખ્યા સૂચવી શકી હોત. તેમણે રાય યુનિવર્સિટીને સંબોધિત યુજીસીના તારીખ ૨.૬.૨૦૧૭ ના પત્રનો પણ સંદર્ભ આપ્યો હતો જે મુજબ, યુજીસી દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ક્ષતિઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું અને આવા સંજોગોમાં, યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવેલી પદવીઓ અમાન્ય અને વિદ્યાર્થીઓ સાથેની છેતરપિંડી હતી. તારીખ ૨.૬.૨૦૧૭ નો પત્ર નીચે મુજબ વંચાય છે:

એફ. નં. ૮-૧૧/૨૦૧૨ (સીપીપી-૧/પીયુ)

૨ જૂન, ૨૦૧૭

રજિસ્ટ્રારશ્રી,

રાય યુનિવર્સિટી,

સરોડા, ધોળકા તાલુકો,

અમદાવાદ – ૩૮૨૨૬૦

ગુજરાત.

વિષય: યુનિવર્સિટી દ્વારા રજૂ કરાયેલ પાલન અહેવાલ.

મહાશય,

ઉપરોક્ત વિષય પરના આપના તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૧૭ ના પત્ર નં. RU/AHD/RO/UGC/2017/1001 ના સંદર્ભમાં, મને આપને જણાવવાનો નિર્દેશ થયો છે કે એવું જણાયું છે કે મિકેનિકલ, સિવિલ એન્જિનિયરિંગ, ઈઈ/ઈઈઈ/ઈસી, કોમ્પ્યુટર સાયન્સ/આઈટી અને સ્કૂલ ઓફ એગ્રીકલ્ચર વિભાગમાં ફેકલ્ટી સંબંધિત વૈધાનિક કાઉન્સિલ/યુજીસીના ધોરણો મુજબ નથી. આપને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે ધોરણો મુજબ ફેકલ્ટીની ભરતી કરો અને અગાઉ પૂરા પાડવામાં આવેલા ફોર્મેટમાં માહિતી સબમિટ કરો.

યુનિવર્સિટીએ એ સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે કે દરેક વિભાગમાં ફેકલ્ટીની નિમણૂક પ્રવેશ ક્ષમતા અનુસાર કરવામાં આવે અને વાસ્તવિક પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીઓ અનુસાર નહીં. યુજીસી, નિષ્ણાત સમિતિની મુલાકાત પછી નિમણૂક કરાયેલ ફેકલ્ટીના કિસ્સામાં, ફેકલ્ટી સભ્ય સંબંધે જોડાવાના પત્ર (જોઈનિંગ લેટર) સાથે ઓફર લેટર/નિમણૂક પત્રની નકલ સબમિટ કરવાની રહેશે.

વધુમાં, યુનિવર્સિટીએ એઆઈસીટીઈ દ્વારા આપવામાં આવેલા અવલોકનો/સૂચનો સંબંધે હજુ સુધી પાલન અહેવાલ રજૂ કર્યો નથી. આપને ફરીથી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે એઆઈસીટીઈ ના તારીખ ૨૩.૧૧.૨૦૧૫ ના પત્ર (નકલ સામેલ છે) દ્વારા આપવામાં આવેલા અવલોકનો/સૂચનો સંબંધે સમર્થનકારી દસ્તાવેજો સાથે મુદ્દાસર પાલન અહેવાલ (હાર્ડ કોપી અને સોફ્ટ કોપી) રજૂ કરો.

આપનો વિશ્વાસુ,

(રંધા મહાજન)

અન્ડર સેક્રેટરી

૧૪. સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટીના વધારાના સોગંદનામાનો સંદર્ભ આપતાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે યુનિવર્સિટીએ સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસેથી કોઈપણ મંજૂરી મેળવ્યા વિના એમ.ફિલ/પીએચ.ડી. કાર્યક્રમો શરૂ કર્યા છે અને માત્ર અન્ય યુનિવર્સિટીઓ અને સંસ્થાઓ આ રીતે ચાલી રહી છે તે સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટીને વિદ્યાર્થીઓની કારકિર્દી સાથે ચેડાં કરવાની પરવાનગી આપવાનું કારણ બની શકે નહીં.

૧૫. બીજી બાજુ, સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટી તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી શાલીન મહેતાએ આ દલીલોનું ખંડન કર્યું હતું અને રજૂઆત કરી હતી કે યુનિવર્સિટી દ્વારા તમામ જરૂરી ભૌતિક અને માળખાકીય સુવિધાઓ

ઉપલબ્ધ કરાવી દેવામાં આવ્યા બાદ જ સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમ શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે યુજીસી દ્વારા યુનિવર્સિટીને સંબોધવામાં આવેલા તારીખ ૧૯.૧૧.૨૦૧૨ ના પત્રનો સંદર્ભ આપ્યો હતો જેમાં, પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ શરૂ કરવા પર સામાવાળા-યુનિવર્સિટી પર કોઈ મનાઈ કે પ્રતિબંધ ન હતો. તેમણે એવી દલીલ કરી હતી કે નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી વિસંગતતાઓને સુધારી લેવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ, જગ્યાના પુનઃનિરીક્ષણ માટે યુજીસીને જાણ કરવામાં આવી છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે યુનિવર્સિટીને વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપતાં ક્યારેય રોકવામાં આવી ન હોવાથી, યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવતી પદવીઓ માન્ય અને કાયદેસર હતી. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિદ્યાર્થીઓના નવા પ્રવેશો ગેરમાર્ગે દોરનારા અને આધારહીન ન હતા કારણ કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતો અભ્યાસક્રમ અને પરિણામે એનાયત કરવામાં આવતી પદવીઓ વ્યવસ્થિત, માન્ય અને કાયદેસર જણાઈ હતી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને આવો અભ્યાસક્રમ ચલાવતા અટકાવતો કોઈ હુકમ કે પત્રવ્યવહાર સામાવાળા નં. ૩-યુજીસી દ્વારા ક્યારેય જારી કરવામાં આવ્યો નથી. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, જો યુનિવર્સિટી નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ક્ષતિઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો સદર અધિનિયમની કલમ ૧૨બી મુજબ, સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા ફાળવવામાં આવતી ગ્રાન્ટ અટકાવી શકાય છે અને સામાવાળા નં. ૩ દ્વારા નિભાવવામાં આવતી ચાદીમાંથી યુનિવર્સિટીનું નામ રદ (ડી-લિસ્ટ) કરી શકાય

છે. વર્તમાન કેસમાં, સામાવાળા-યુનિવર્સિટીનું નામ ક્યારેય ડી-લિસ્ટ કરવામાં આવ્યું નથી અને તેથી એ સ્પષ્ટ અને સાબિત થતું હતું કે સામાવાળા નં. ૩ એ વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવા બાબતે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીને અક્ષમ ગણી નથી. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે એવી ઘણી અન્ય યુનિવર્સિટીઓ છે કે જેમના કિસ્સામાં અભ્યાસની મંજૂરી પેન્ડિંગ હતી. તેમ છતાં, તેઓ કાર્યરત હતી અને વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ આપી રહી હતી. છેલ્લે, એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે આવા સંજોગોમાં, એ સ્પષ્ટ હતું કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટી દ્વારા ચલાવવામાં આવતો અભ્યાસક્રમ પણ અમાન્ય અને ગેરકાયદેસર કહી શકાય નહીં અને વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા માંગવામાં આવેલ ફીનું રિફંડ નકારી કાઢવાને પાત્ર હતું.

૧૬. આ કોર્ટે બંને પક્ષો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ધ્યાને લીધી છે.

૧૭. અરજદારોની મુખ્ય અરજ ફી રિફંડ મેળવવાની તેમજ પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ આપતી વખતે સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટી દ્વારા રાખી લેવાયેલા મૂળ દસ્તાવેજો પરત મેળવવાની છે. તેઓએ માઈગ્રેશન સર્ટિફિકેટ જારી કરવા માટે પણ અરજ કરી છે.

૧૮. પિટિશનો પેન્ડિંગ હતી તે દરમિયાન, સામાવાળા-યુનિવર્સિટીએ પોતાની પાસે રાખી લીધેલા મૂળ દસ્તાવેજો અરજદારોને પરત કર્યા હોવાનું જણાવવામાં આવ્યું છે. માઈગ્રેશન સર્ટિફિકેટ પણ જારી કરવામાં આવ્યા છે. તેમ છતાં, પ્રવેશ

સમયે અને અભ્યાસક્રમ ચાલુ રહ્યો તે દરમિયાન યુનિવર્સિટી દ્વારા વસૂલવામાં આવેલી ફીના રિફંડ અંગેનો વિવાદ હજુ પણ કાયમ છે.

૧૯. અરજદારોનું એવું વલણ છે કે રાય યુનિવર્સિટી ૨૦૧૩-૧૪ થી શરૂ થતા સત્રમાં પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવા માટે સક્ષમ ન હતી કારણ કે તે યુજીસી વિનિયમો, ૨૦૦૯ ના જરૂરી ધોરણો સંતોષતી ન હતી.

૨૦. બીજી બાજુ, સામાવાળા-યુનિવર્સિટીનું એવું વલણ છે કે નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ક્ષતિઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું અને યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવતી પદવીઓ માન્ય અને કાયદેસર હતી અને આવા સંજોગોમાં, વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી ફી યુનિવર્સિટીએ રિફંડ કરવાની જરૂર ન હતી.

૨૧. લેખિત નિવેદનમાં, સામાવાળા-યુનિવર્સિટીએ કોર્ટની હકૂમત સામે વિવાદ ઉઠાવ્યો છે કારણ કે વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ભરવામાં આવેલા ફોર્મમાં લવાદની કલમ હતી. તેમ છતાં, આ કારણને સમર્થન આપવા માટે આવી કોઈ દલીલો આગળ કરવામાં આવી નથી.

૨૨. યુજીસીએ યુનિવર્સિટીની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે પોતાની નિષ્ણાત સમિતિ મોકલી હતી. નિષ્ણાત સમિતિએ તારીખ ૨૩-૨૪/ઓક્ટોબર, ૨૦૧૫ ના રોજ સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટીની મુલાકાત લીધી હતી. આ સમિતિને જણાયું હતું કે યુનિવર્સિટીની માળખાકીય સુવિધાઓ જેવા મોટાભાગના કિરસાઓમાં

યુજીસીના ધોરણો મુજબ યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં આવી રહ્યું ન હતું. યુનિવર્સિટીમાં સંશોધનનું કોઈ વાતાવરણ ન હતું. આ સમિતિએ ભલામણ કરી હતી કે યુનિવર્સિટીએ લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટી અને સુપરવાઈઝરની ગેરહાજરીમાં પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી કરવી જોઈએ નહીં. સંશોધન કાર્ય હાથ ધરવા માટે જરૂરી શૈક્ષણિક અને ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ ઊભી કરવી જોઈએ કારણ કે હાલનો પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ અનિયમિત હતો જેની યુજીસીના વિનિયમોના પ્રકાશમાં સમીક્ષા કરવાની જરૂર છે.

૨૩. એવું જણાય છે કે યુજીસી નિષ્ણાતોની મુલાકાત પછી એઆઈસીટીઈ દ્વારા રચવામાં આવેલી ટીમે સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટીની જગ્યાની મુલાકાત લીધી હતી અને તારીખ ૨૭ નવેમ્બર, ૨૦૧૫ ના રોજ યુજીસીને પોતાની ભલામણ સુપરત કરી હતી. તેમના અહેવાલમાં, એવું જણાયું છે કે તમામ સ્તરે એટલે કે પ્રોફેસર, એસોસિએટ પ્રોફેસર અને આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર કક્ષાએ ફેકલ્ટીમાં ભારે ઘટ હતી. ટેકનિકલ અભ્યાસક્રમો અને વહીવટી કામગીરી માટેનો ચોક્કસ વિસ્તાર એઆઈસીટીઈ ના ધોરણો મુજબ નિર્ધારિત/ઓળખવામાં આવ્યો નથી. લાયબ્રેરીમાં પુસ્તકોના ટાઈટલ, પુસ્તકોના જથ્થા અને જર્નલ્સ/ઈ-જર્નલ્સમાં ભારે ઘટ છે. યુનિવર્સિટીમાં શૈક્ષણિક અને સુશાસનના માપદંડોની જરૂરિયાત છે. છેલ્લે, એવું અવલોકન અને ભલામણ કરવામાં આવી હતી કે આ તબક્કે રાય યુનિવર્સિટીને માન્યતા આપવી જોઈએ નહીં.

૨૪. ઉપરોક્ત ક્ષતિઓના પ્રત્યુત્તરમાં, યુનિવર્સિટીએ પોતાનો જવાબ રજૂ કર્યો હતો જે પાના નં. ૧૯૮ પર ઉપલબ્ધ છે જેમાં, એ બાબત દર્શાવવામાં આવી હતી કે સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ક્ષતિઓનું પાલન કરવામાં આવશે. વધુમાં ખાસ કરીને એવો પ્રત્યુત્તર આપવામાં આવ્યો હતો કે અમે પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવા માટે લાયકાત ધરાવતી ફેકલ્ટીઓને નોકરી પર રાખી છે અને રાખવાની પ્રક્રિયામાં છીએ. વધુમાં, યુજીસી નિરીક્ષણ સમિતિની ભલામણો મુજબ હાલમાં અમે પીએચ.ડી. ના વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી કરી રહ્યા નહોતા. હાલના પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓ પણ ત્યાં હતા અને સાથે-સાથે નિયમિત પીએચ.ડી. સુપરવાઈઝરની પ્રક્રિયા શરૂ કરવામાં આવી છે અને કેટલાક પીએચ.ડી. પ્રોફેસરોની ભરતી કરવામાં આવી છે અને જુલાઈ, ૨૦૧૬ ના અંત સુધીમાં યુનિવર્સિટીમાં જરૂરી સંખ્યામાં પીએચ.ડી. સુપરવાઈઝર્સ ઉપલબ્ધ થશે તેવી અપેક્ષા હતી.

૨૫. એ નોંધવું સુસંગત રહેશે કે સામાવાળા-યુનિવર્સિટીએ પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ માટે આશરે ૪૦૦ વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપ્યો છે. નિયમ ૫૧ મુજબ, એક સુપરવાઈઝર હેઠળ ૮ થી વધુ પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓ અને ૫ એમ.ફિલ વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરી શકે નહીં. સુપરવાઈઝર યુનિવર્સિટીની કાયમી નોકરીમાં હોવા જરૂરી હતા. સામાવાળા-યુનિવર્સિટીના વલણ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે વર્ષ ૨૦૧૬ માં પણ, તેમની પાસે જરૂરી સંખ્યામાં સુપરવાઈઝર્સ ન હતા અને તેઓ હજુ પણ કાયમી ફેકલ્ટીની ભરતી કરવાની પ્રક્રિયામાં હતા. યુજીસી અને સંબંધિત

વૈધાનિક કાઉન્સિલ દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણો અને માપદંડો અનુસાર લાયબ્રેરી, લેબોરેટરી અને શિક્ષણ તેમજ સહાયક સ્ટાફની નિમણૂક સહિતની અન્ય જરૂરી શૈક્ષણિક અને ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ ઊભી કર્યા પછી જ આ થઈ શકે. યુનિવર્સિટી પાસે ઉપલબ્ધ માળખાકીય અને અન્ય સુવિધાઓના સ્થળ પર જ મૂલ્યાંકન માટે માહિતી મળ્યાના ૩ મહિનાની અંદર યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિ યુનિવર્સિટીની મુલાકાત લેશે, ત્યારપછી ૨ અઠવાડિયામાં અહેવાલ તૈયાર કરીને મોકલવામાં આવશે. યુનિવર્સિટી ત્યારપછી ૨ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં અહેવાલનો પ્રત્યુત્તર આપી શકે છે. યુનિવર્સિટી તરફથી પાલન અહેવાલ પ્રાપ્ત થયા પછી, જો કોઈ હોય, તો વિચારણા માટે કમિશન સમક્ષ મૂકવો જરૂરી હતો. કમિશનની મંજૂરી પછી, યુજીસી દ્વારા એક મંજૂરી પત્ર જારી કરવામાં આવે છે કે યુનિવર્સિટી યુજીસી અને અન્ય વૈધાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા સમયાંતરે નિર્ધારિત ધોરણો અનુસાર કાર્યક્રમ, શૈક્ષણિક અને ભૌતિક માળખાકીય સુવિધાઓ, નાણાકીય સફરતા વગેરેની દ્રષ્ટિએ માપદંડો પૂર્ણ કરે છે. જો એવું જણાય કે ખાનગી યુનિવર્સિટી, આવું કરવાની તક મળવા છતાં પણ, યુજીસી નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી યુજીસી વિનિયમોની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે, તો કમિશન જ્યાં સુધી ક્ષતિઓ સુધારવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પદવી અથવા અનુસ્નાતક પદવી/ડિપ્લોમા, જે પણ લાગુ પડતું હોય, તે એનાયત કરવા માટે કોઈપણ અભ્યાસક્રમ ચલાવવા પર યુનિવર્સિટી પર પ્રતિબંધ મૂકતો હુકમ પસાર કરી શકે છે.

૨૬. એ જોઈ શકાય છે કે સામાવાળા નં. ૨ યુનિવર્સિટીને વિવિધ કાર્યવાહીઓથી રોકવામાં આવી છે. નિષ્ણાત સમિતિએ અનેક નિરીક્ષણ અહેવાલોમાં પીએચ.ડી. અભ્યાસક્રમો માટે વિદ્યાર્થીઓને ઉપલબ્ધ માળખાકીય સુવિધાઓમાં ક્ષતિઓ શોધી કાઢી છે. નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ક્ષતિઓને દૂર કરવામાં યુનિવર્સિટી નિષ્ફળ ગઈ છે. યુનિવર્સિટીને વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપતાં અને પદવીઓ એનાયત કરતાં રોકવામાં આવી હતી. તેમ છતાં, યુજીસીની નિષ્ણાત સમિતિ દ્વારા વખતોવખત વાંધાઓ ઉઠાવવામાં આવ્યા હોવા છતાં યુનિવર્સિટીએ અભ્યાસક્રમો ચાલુ રાખવાનું યોગ્ય માન્યું હતું. સામાવાળા-યુનિવર્સિટી તરફથી વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી શાલીન મહેતાએ એ મુદ્દા પર ભાર મૂક્યો છે કે કોઈપણ સમયે યુનિવર્સિટીને વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપતાં રોકવામાં આવી નથી કે તેના પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો નથી અને વેબસાઈટ પર પ્રતિબંધિત યુનિવર્સિટી તરીકે તે ક્યારેય દર્શાવવામાં આવી નથી.

૨૭. આ કોર્ટે વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી શાલીન મહેતાની ઉપરોક્ત દલીલો ધ્યાને લીધી છે. એ જોઈ શકાય છે કે વિવિધ પ્રસંગોએ, યુજીસીએ તેના નિષ્ણાત અહેવાલમાં સામાવાળા – યુનિવર્સિટી દ્વારા તાલીમ આપવાની પ્રક્રિયામાં રહેલી ક્ષતિઓ સંબંધે ખાસ નિર્દેશ કર્યો છે. નિષ્ણાતોએ સ્પષ્ટપણે ઉદ્દેખ કર્યો છે કે યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવેલી પદવીઓ માન્ય ન હતી અને ગેરકાયદેસર હતી. જ્યારે ચોક્કસ નિયમો છે કે જેના અનુસાર એક સુપરવાઈઝર પીએચ.ડી. કાર્યક્રમ માટે ૮ અથવા ૮ થી ઓછા વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપી શકે છે, ત્યારે યુનિવર્સિટીમાં ૮ કે ૧૦ સુપરવાઈઝર્સ ૪૦૦ વિદ્યાર્થીઓને પીએચ.ડી. ની પદવી

કેવી રીતે આપી શકે? વધુમાં, વર્ષ ૨૦૧૬ સુધી સામાવાળા-યુનિવર્સિટી કાયમી સુપરવાઈઝરની ભરતી કરવાની પ્રક્રિયામાં હતી, જેનો અર્થ એ થાય કે પીએચ.ડી. વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ આપતા સુપરવાઈઝર યુનિવર્સિટીના પાર્ટ-ટાઈમ કર્મચારીઓ હતા.

૨૮. અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલે વિવિધ ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપ્યો છે જે મુજબ શિક્ષણ આપતી અને વિદ્યાર્થીઓના ભવિષ્ય સાથે છેતરપિંડી આચરતી યુનિવર્સિટીને દાખલારૂપ સજા કરવામાં આવી છે. તેમ છતાં, અરજદારો તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નીચે મુજબના નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપવામાં આવે છે:

(૧) ૨૦૦૦ (૨) એસ.સી.સી. ૪૬૫ માં રિપોર્ટ થયેલ ધી ચેરમેન, રેલ્વે બોર્ડ અને અન્ય વિરુદ્ધ શ્રીમતી ચંદ્રીમા દાસ અને અન્ય ના કેસમાં;

(૨) એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસસી ૭૩ માં રિપોર્ટ થયેલ ડૉ. જેનેટ જયપોલ વિરુદ્ધ એસઆરએમ યુનિવર્સિટી અને અન્ય ના કેસમાં;

(૩) ૨૦૧૮ (૩) બોમ.સી.આર. ૬૨૦ માં રિપોર્ટ થયેલ અબ્દુલ બાકી વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય ના કેસમાં;

(૪) એ.આઈ.આર. ૨૦૧૬ એસસી ૨૨૯૪ માં રિપોર્ટ થયેલ મેડિકલ કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ કલિંગા ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેડિકલ સાયન્સિસ (કીમ્સ) અને અન્ય ના કેસમાં;

(પ) (૨૦૧૫) ૬ એસ.સી.સી. ૩૬૩ માં રિપોર્ટ થયેલ કલ્યાણી મથીવાનન વિરુદ્ધ કે.વી. જયરાજ અને અન્ય ના કેસમાં.

૨૯. વિદ્યાર્થીઓ સાથે છેતરપિંડી આચરવામાં આવી હોય તેવા કેસોમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા દાખલારૂપ ખર્ચ લાદવામાં આવ્યો છે. તેમ છતાં, ઉદાર વલણ અપનાવીને, આ કોર્ટ યુનિવર્સિટી પર દાખલારૂપ ખર્ચ લાદવાથી પોતાને અટકાવે છે. તે જ સમયે, યુજીસીએ પણ આવી સંસ્થાઓ પર કડક નજર રાખવાની જરૂર છે કારણ કે એવું જણાય છે કે ઘણી સંસ્થાઓ યુજીસીની યોગ્ય મંજૂરી વિના અભ્યાસક્રમો ચલાવી રહી છે અને આવા અભ્યાસક્રમો માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપવાની કોઈપણ યોગ્ય માળખાકીય સુવિધા અને મંજૂરી વિના વિદ્યાર્થીઓને પ્રવેશ આપી રહી છે.

૩૦. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, આ તમામ પિટિશનો મંજૂર કરવામાં આવે છે. સામાવાળા નં. ૨-યુનિવર્સિટીને આ ચુકાદો જાહેર થયાની તારીખથી ૩ (ત્રણ) અઠવાડિયાના સમયગાળામાં વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા આવી ફી ચૂકવવામાં આવી હતી તે તારીખથી વાર્ષિક ૯% ના દરે વ્યાજ સહિત અરજદારો દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી કુલ ફી રિફંડ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે. જો માઈગ્રેશન સર્ટિફિકેટ અને અન્ય મૂળ દસ્તાવેજો પરત કરવામાં ન આવ્યા હોય, તો તે આજથી ૩ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં પરત કરવાના રહેશે. તમામ પિટિશનોમાં તમામ અરજદારોને પ્રત્યેકને રૂ. ૧૦,૦૦૦/- નો ખર્ચ પણ ચૂકવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે. તે મુજબ રુલ એવ્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે.

૩૧. મુખ્ય પિટિશનોમાં પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને ધ્યાને લેતાં, આ સિવિલ અપ્લિકેશનો ટકી શકતી નથી અને તે મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(મોહિન્દર પાલ, ન્યાયમૂર્તિ)

આશિષ એમ. ગઢિયા

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.